

Leszkay András bácsi Moha-meséje

A tökéletesség hetedik foka

Egy reggel a völgybeli falucska iskolájában haragosan jött be a tanító bácsi az osztályterembe: „Álljon fel az a gyerek, aki zsineget feszített ki a kapu előtt! Egy kis elsős nagyon megütötte magát.”

Most már értettük, mi volt az előbb az a sírás. De senki sem állt fel. A tanító bácsi ekkor nagyon komolyan és nagyon szépen arról kezdett el beszélni, hogy tisztességes gyerek, ha csinálankodik is, ha rosszaságot követ is el, vállalja érte a felelősséget. Olyan lelkesítően beszélt a becsületről és őszinteségről, hogy szinte sajnáltam, hogy nem én feszítettem ki azt a zsineget, és most nem bizonyíthatom felállással bátorságomat és őszinteségemet. Nyilván ugyanilyen hatással voltak a tanító bácsi szavai a tettesre is, mert a vékonydongájú, keskeny arcú kis törpe, Ecki Becki egyszer csak felpattant a helyéről: „En feszítettem ki a zsineget!”

A terem csodálkozva felmorajlott, a tanító bácsi pedig egy kis korholás után megdicsérte Ecki Beckit, amiért becsületessége legyőzte félelmét a büntetéstől. Nem is büntette meg. És Ecki Becki miután leült, büszkén körültekintett. A tízpercekben a szokásos hancúrozás helyett magasra emelt fővel, egyedül járkált föl-alá. A többiek még játszás közben is tisztelettel pillantgattak rá, és vigyáztak, hogy fogócskázás közben meg ne lökjék.

Néhány nap múlva a tízperc elején – noha ez szigorúan tilos volt – Ecki Becki az osztályban labdázni kezdett, és a labda úgy pattant vissza a mennyezetről, hogy betört egy ablaktáblát. Társai megnyugtatóan veregették Ecki Becki hátát – ne féljen, egyikük sem árulja el –, és mindnyájan kirohantak az udvarra.

Amikor azonban bejött órára a tanító bácsi, Ecki Becki a köszönés után is állva maradt, és így szólt: „Labdáztam az osztályban, és betörtem az ablakot.”

A tanító bácsi korholással kezdte, az azonban eltörpült a korholást követő dicséret mellett, és Ecki Becki leülés után ismét büszkén körültekintett. A tízpercekben pedig megint magasra emelt fővel, egyedül sétált föl-alá, látszott rajta, hogy

a becsület hőisének érzi magát, sokkal értékesebbnek bármelyikünkénél.

Eltelt egy-két hét, és semmi olyasmi nem történt, amit Ecki Becki jelenthetett volna. A gyerekek már nem pillantgattak rá tisztelettel, és ha hébe-hóba ismét magasra emelt fővel sétált föl-alá, már nem ügyeltek rá, hogy meg ne lökjék fogócskázás közben.

Egy reggel az iskolához közelre észrevettem, hogy Ecki Becki már be is fordul a kapun. Kíváncsi voltam, hogy miért jött ilyen korán, és beleskelődtem az ablakon. Úgy állt a padok előtt – még senki sem volt az osztályban, csak ő –, és úgy nézelődött mindenfelé, mint aki töpreng valamin. Egyszerre csak megakadt a tekintete a szemetesládán. Ráállt a tetejére, és páros lábbal ugrálni kezdett rajta, mintha be akarná törni a tetejét. A ládácska azonban erős volt, semmi baja sem lett. Ekkor kiment a folyósóra, felmászott az ajtóval szemben álló szemetesláda tetejére, ugrált azon is páros lábbal, és egyszer csak – reccs! – betört a tetőt.

És Ecki Becki az első óra elején megint csak állva maradt, és büszkén jelentette: „Betörtem a szemetesláda tetejét! Ugráltam rajta!” A tanító bácsi most már hosszasan nézte Beckit, és nem szólt. Kiment a folyósóra, megnézte a ládatetőt, és miután visszajött, csak ennyit mondott: „Vidd át délben Nógrádi bácsihoz, az asztalához! Leülhetsz!”

Ecki Becki lassan ereszkedett vissza a helyére. Csalódottság, sértődöttség, sőt egy kis harag is látszódott az arcán. Ezen a napon nem sétált a tízpercekben magasra emelt fővel, de nem is hancúrozott. Komoran álldogált a fal mellett az udvaron. Az utolsó tízpercben oda mentem hozzá: „Segíteni fogok neked átvinni ezt a tetőt. Nem nehéz, de nagy.” És ennek láthatóan megörült.

Miután beadtuk a tetőt, együtt indultunk haza Törpeháza felé, és én így szóltam: „Furcsán viselkedett ma veled a tanító bácsi! De én tudom az okát!” Mohó kíváncsisággal sürgetett: „Mondd hát, ha tudod!” Úgy tettem, mintha nem volna kedvem hozzá: „Talán nem is érdemes elmondanom... A tanító bácsi ugyanis most már többet vár tőled, de azt hiszem, nincs erőd a megvalósításhoz. Azt várja a tanító bácsi, hogy most már lépj egyet följebb a kiválóság lépcsőjén! Te mostanában mindig gyönyörűen bevallod, ha valami hibát követsz el – és erre jogosan büszke is vagy. De van ám egy magasabb rendű büszkeség is! Most már arra kellene büszkének lenned, hogy nincs mit bevallanod.”

Ecki Becki elgondolkodott, aztán elkomorodott: „De hát akkor nem vághatom ki bátran és őszintén, hogy én voltam, én tettem!” Elmosolyodtam: „De sokkal magasabbra kerülsz! És még hatásosabban viselkedel. Gondold csak el! Kérdezi a tanító bácsi az osztályt: 'Ki tette?' Te meg fölényes nyugalommal a szemébe nézel, mintha azt mondanád: 'Nekem aztán igazán nincs közöm az efféléhez, hisz én soha sem teszek rosszaságot.' Nézegetnek majd rád a gyerekek, nem te voltál-e. Büszkén összefonod a karod, és közömbös arccal körültekintesz. Akik meg feltételezték rólad, hogy te törtél be ablakot, ládatetőt, elszégyellik magukat.”

Két-három nap múlva a tanító bácsi feldöntve találta a katedra asztalán a tintásüveget. „Álljon fel, aki turkált a fiókban!” Senki sem állt fel. A gyerekek mindnyájan Ecki Beckire néztek. Rátekintett a tanító bácsi is. Ecki Becki nyugodtan a szemébe nézett, aztán összefonta

mellén a karját, és fölényes nyugalommal, közömbös tekintettel végighordozta szemét a feléje fordult arcokon. A tanító bácsi azt hihette, azért néznek Ecki Beckire a gyerekek, mert tudják, hogy ő tette. Kérdezte hát: „Ecki Becki, nem te voltál?” Ecki Becki lassan és nyugodtan állt fel: „Én már nem rosszalkodom, tanító bácsi!”

A terem csodálkozva felmorajlott. És ettől kezdve a szünetekben Ecki Becki ismét gyakran sétált föl-alá, magasra emelt fővel, egyedül.

Egy napon, amikor a tanító bácsi írt valamit a táblára, papírzacskó durrant a terem végén. Akkor már a „Ki tette?” kérdésre senki sem tekintett Ecki Beckire. Hamarosan fel is állt az utolsó padban a legerősebb kistörpe, Rezeda: „Én voltam.” A tanító bácsi csodálkozott: „Még sohase tettél ilyesmit! Most miért?” Rezeda magyarázta: „Véletlenül. Csak felfújtam. De nem akartam eldurantani. De elgondolkoztam, és belecaptam a tenyerembe.” „De miért fújtd fel?” „Unatkoztam.”

Óriási nevetés. Ekkoriban Ecki Becki velem járt haza Törpeházára, és ezen a napon Rezeda is csatlakozott hozzánk. Ecki Becki azonban fölényes mosollyal fogadta: „Jól van Rezeda, gyere csak velünk. Egyszer fölálltál, hát már úgy érzed, hogy te is a kiválóakhoz tartozol?” És a vékonydongájú Ecki Becki meg is veregette a hústól és izomtól duzzadó Rezeda vállát: „Pedig, ha tudnád, hogy én már hol tartok, mert van ám második lépcsőfok is! De azért... csak gyere velünk! Szívesen látunk!”

Miután Rezeda Törpeházára elvált tőlünk, így szóltam Ecki Beckihez: „Majd szólj, ha már elég erőt érzel magadban, hogy megpróbálj fellépni a kiválóság harmadik lépcsőfokára is.” Ecki Becki tüstént megállt: „Most! Elég erőt érzek! Mondd csak!” Én meg mondtam is örömmel, de sóhajtva: „Nem hiszem, hogy máris fel tudnál lépni a harmadik lépcsőfokra. Mert akik ott állnak, azok már nem arra büszkék, hogy nem rosszalkodnak, hanem arra, hogy nem büszkélkednek kiválóságukkal, mert természetesen találják.”

Volt rá gondom, hogy másnap egy sokat rosszalkodó kistörpe, Berci Berci legyen a társunk a hazafelé vezető úton. És örömmel tapasztaltam, hogy Ecki Becki megértette a harmadik lépcsőfok követelményét. Egyenrangúként beszélgették Berci Bercivel, nem hangoztatta, hogy kiválóbb nála. De mondott

persze ilyesmit is: „Aztán majd, Berci, ha abba hagyod a rosszalkodást, nehogy büszkélkedjél velem, hogy jó vagy! Természetesnek kell tartanod. Ha majd eljutsz ide valamikor, akkor már a kiválóság harmadik lépcsőfokán leszel.”

A következő héten Ecki Becki új ruhában, új cipőben jött az iskolába, sőt zsebórája is volt. Most már nem összefont karral nézett körül a teremben, hanem ötpercenként elővette, megnézte a zsebóráját, és visszatevés közben pillantott körül: megbámulták-e ismét, hogy neki zsebórája van! Bármelyik pillanatban megnézheti, hány perc van még hátra a tanórából. A szünetekben minden második és harmadik mondat az új ruhájára és cipőjére vonatkozott: „Ma nem labdázom, mert hátha elesek, és összepiszkolom az új ruhámat. – Ma nem futok, hogy ne rongáljam az új cipőmet!”

Hagytam néhány napig, hogy büszkélkedjen a holmijával, és szótlanul tűrtem hazamenet, hogy valahányszor szembejön velünk valaki, előhúzza és megnézi az óráját. Egyszer aztán szóvá tettem a negyedik lépcsőfokot. S minthogy ösztökélt, részletesen is beszéltem róla: „Nem tudom, sikerül-e majd arra is föllépned. Meg kellene értened, hogy semmi okod büszkének lenni ruhára, cipőre, órára. Úgy húzogatód elő az órát, mintha te találtad volna fel, vagy te készíttetted volna. Vagy legalábbis te dolgoztál volna a pénzért, amibe került. Nehéz lépcsőfok a negyedik! Akik fel tudnak lépni rá, csakis arra az egyre büszkék, hogy nem büszkélkednek semmivel.”

Elégedett lehettem Ecki Beckivel, mert még azt is megértette, amit ki sem mondtam. Így szólt hozzám másnap: „Gondolkoztam azon az óra dolgon. Hogyha én

találtam volna fel, ok lenne-e rá, hogy büszkélkedjek vele? És rájöttem, hogy nem. Feltaláltam, hát feltaláltam. Nem érdem az, hanem képesség.”

Örömben rögtön előálltam a következő lépcsőfokkal: „Nagyon nehéz az ötödik. Nem tudom, sikerül-e föllépned rá. Az lép föl az ötödik fokra, aki már azzal sem büszkélkedik, hogy semmivel sem büszkélkedik.”

Három nap múlva meg Ecki Becki állt elő kívánságával: „Mondhatod a hatodikat, mert már három napja nem dicsekedtem el vele senkinek, hogy nem vagyok büszke az órámról, se a ruhámról, semmire.”

Szemébe néztem: „Nem dicsekedtél, azt tudom, észrevettem, de érezni, ugye, érezted a büszkeséget, amiért olyan vagy, aki semmire sem büszke.” „Hát persze, hogy éreztem!” „Nahát, akkor próbáld meg, hogy ne érezd, ne érezz büszkeséget, amiért nem vagy büszke semmire.”

Megdöbbenve nézett: „Ne érzek? Hogyan lehet azt elérni, Moha?” Vállat vontam: „Hát érezz! Mondtam, hogy nagyon nehéz a hatodik!”

Másnap komoran jelentette: „Fölléptem a hatodik lépcsőfokra! Már azért sem érzek büszkeséget, amiért nem vagyok büszke semmire.”

Gyanakodva és szigorúan néztem rá: „Igazat beszélsz?”

Elvörösödött: „Persze, hogy igazat!” – és zavartan nevetgélt: „Hiszen akkor és most már, ugye, tökéletes is vagyok? Vagy van még lépcsőfok?”

Magasra vontam a szemöldököm: „De van ám! És ez a legnehezebb! Azért is a legnehezebb, mert magadnak kell kitalálnod, mit kell tenned, hogy felléphess rá!” – és erősen a szemébe néztem: „Igazán nem érzel büszkeséget, amiért nem vagy már büszke jóságra, ruhára, órára?” Hallgatott egy pillanatig, aztán kitört belőle a kiáltás: „Nem, Moha! Nem bírok nem lenni büszke rá, hogy nem vagyok büszke semmire!”

Elnevettem magam, és kezet nyújtottam neki: „Gratulálok, Ecki Becki! Most léptél a hetedik lépcsőfokra! Megmondtad őszintén, hogy nem vagy rá képes, hogy ne légy büszke arra, hogy jó vagy. Derék gyerek vagy, amiért megmondtad, hogy nem bírsz. Én se bírok! Senki se! De ez már talán nem is büszkeség, hanem elégedettség önmagunkkal.”